

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVI. Cùm deputati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

actio inutilis, seu non competens, adiecta sit, ac si nomen actionis omissum fuisset.

Quamobrem reiicienda est eorum persuasio, qui ideò existimant Matthæi actionem in hoc capitulo repulsam fuisse, quia dicebat se vendicationem iuris patronatus instituire, cum tamen in rebus solùm corporalibus ea locum habeat, pro iuribus seu rebus incorporalibus competat confessoria aut negatoria in rem actio. §. æquè, institut. de actionibus. & explicauit lib. 3. tr. 5. c. 3. n. 1. nam Pontifex hinc non reiicit probationem Matthæi, quòd in nomine actionis errauit, sed quia in intentione; volebat enim ab aduersarijs ius patronatus actione reali repetere, cum tamen ipsemet & non aduersarij possiderent. Accedit, quòd in iure canonico non attenditur ad hæc vocabulorum discrimina, sed latè loquendo omnis actio realis etiam quæ est pro iure patronatus, & similibus, rei vendicatio appellari solet, uti videre est in c. cum venerabilis 6. in fine de exceptionibus.

CAPITVLVM XVI.

Cum deputati.

PARAPHRASIS.

Intellexit Innocentius III. quòd Præceptores seu Commendatarij ordinis militaris in Italia repellerentur à iudicibus, si ortà controuersia circa domos suas, quarum commendam & administrationem gerunt, in iudicio comparere vellent agendo vel respondendo, propterea quòd aliunde videlicet ex regionibus vltimontanis aduenientes eorum natio & origo ignota esset: id improbat Papa & mandat, ut in iudicijs admittantur, quia si iuxta institutum suum & commissam administrationem laudabiliter se gerunt, nihil referre debet, ex quâ regione oriundi sint.

SUMMARIVM.

1. Peregrini & ignoti Religiosi à Prælati Ordinum recepti, & intra Ordinem ad-

ministracioni præfecti, ab Episcopo tolerari debent, modo, ut alij, religiosè viuunt.

2. Religiosi habentes administrationem, aut beneficium, possunt super iuribus agere, & conueniri in iudicio, & si is sub Prælato superiore constitutus sit, ita ut vterque actu administrationem habeat, tum agere potest inferior, si Superior permittat, & non ipse agere malit. Si vero inferior tantùm in actu habeat administrationem, & Superior in habitu, Rector seu administrator præferri debet, nec Superior ordinariè se immiscere debet, nisi in defectu inferioris.
3. Vacante ecclesia inferiore, v. g. parochiali, non currit contra eam prescriptio, nec decimarum parochialium alienatio valet ab Episcopo cum consensu Capituli, nisi Ecclesia vacantis parochialis legitimus defensor deputatus sit.

NOTANDVM I. Si religiosi peregrini & ignoti à Prælati Ordinum recipiantur, & administrationi intra ordinem præficiantur, non potest Episcopus conqueri, dummodò ij statui religioso conuenienter, sicut alij, viuunt, ita Abbas hinc n. 1. Et hoc modo limitandum ait capit. vlt. de clericis peregrinis, uti etiam significauit c. 3. eod. tit.

NOTANDVM II. Religiosi habentes administrationem aut beneficium, possunt in iudicio super iuribus suis agere & conueniri.

Sed quæstio est, si religiosus administrationem gerens sub Prælato superiore constitutus sit, vel Commendatarius sub Magistro ordinis militiæ, vter alteri præferri debeat. Hanc quæstionem tractant hic Innocent. Andreas, Abbas, Felinus, idem Innocent. c. olim causam. 12. de restit. spoliat. Resp. potissimum esse attendendũ, num vterq; inferior & superior administrationem iurium ac bonorum actu habeat, an verò inferior tantùm habeat in actu, superior autem in habitu, ita ut ordinariè se non immisceat. Primo casu potest agere inferior, si superior permittat, sin autem ipsemet agere malit, tum præferendus est inferiori, ita sumitur ex Cle ment. 1. iun-
sta

Et Gl. ver. liceret, de rescript. Innocentio in cit. c. olim n. 1. Abbate hic n. 15. qui aiunt, id procedere etiam in obedientiaris, seu qui ad nutum Superioris ab administratione remouentur, quod nihilominus pro iuribus Ecclesiæ, beneficij aut domus sibi commendatæ agere possint in iudicio, v. g. Rectores Collegiorum Soc. Iesu, ita tamen, vt si causa ardua sit, ad Superiorem referant, vti monet idem Abbas l. c.

At verò in casu posteriore præferri debet Rector seu Administrator, vt is potius in iudicio agat, & conueniatur in causis pertinentibus ad Ecclesiam vel administrationem, Superior autem ordinariè se non immisceat, nisi in defectum inferioris, sumitur ex c. edoceri 21. de rescript.

Si bona Conuentus à mensa Prælati diuisa sint, quòd Conuentus agere possit in iudicio, non requisito Prælato, idemque in proposito casu docet Abbas hic n. 8. Bartolus in l. sancimus nemini n. 9. C. de SS. Eccles. dans rationem, quia inferioris Rectoris, ad quem administratio ita pertinet, principalius interest, argum. l. 2. §. simul. ff. ad Leg. Iuliam, de adulterijs, vbi ob eandem causam resp. quòd maritus præferendus sit patri adulteræ, si vterque adulterum accusare velit.

Aliud exemplum, Si controuersia sit de iure decimarum, potius parochus agere debet, quàm Episcopus, quia hoc ius ad parochum specialiter ac proximè spectat, sin verò is negligat, vel ad agendum sufficiens non sit, tum Episcopus succedet, tanquam qui omnium suæ diocesis generalem curam gerere debet. Ceterùm si aliqua causa sit, quæ æquè ad Episcopum pertineat, vt si quartam partem decimarum percipiat, tum & ipse agere poterit, & dabitur locus præuentioni, vt notauit Ioan. Monachus in c. 1. n. 3. de rebus Ecclesiæ non alienand. in 6. & fortasse idem dici posset in alijs quibusdam casibus, vt si patronus laicus administrationem reddituum fabricæ sibi vendicet, vel coloni prouentus fabricæ soluere reculent, quia talia etiam Episcopi administrare solent.

Ex dictis infertur à DD. Innocentio in c.

olim n. 2. Felino n. 2. quòd vacante Ecclesiâ inferiore v. g. parochiali, non currat contra eam præscriptio, quia caret defensore, videlicet Rectore proprio, ad quem principaliter pertinet eius iura defendere, tamen aditus mediatum, videlicet Episcopus, qui eam defendere possit: idque sumitur ex c. 10. de rebus Ecclesiæ non alienand. in 6. vbi ob eandem causam resp. alienationem parochialiū decimarum non valere, si facta sit ab Episcopo cum consensu capituli, dum Ecclesia parochialis vacaret, nisi eidem Ecclesiæ defensor prius ab Episcopo deputatus sit, quem admodum & pupillo, qui tutore caret, defensor assignandus est, si res eius alienetur, teste Glosa hic. & videri potest Petrus Ancharanus in c. cit. Francus n. 7. & hæc multò magis locum habent in Ecclesia collegiata, dum ea vacat, nihil contra illam attentari, nec alienationem fieri posse, etiam Episcopi accedente consensu, nisi Ecclesiæ legitimus defensor deputatus sit.

CAPITVLVM XVII.

Qualiter.

PARAPHRASIS.

Prælati & Iudices ecclesiastici laicis cõquerentibus de clericis iustitiam plenè administrare debent, atque rejicere appellationes friuolas, quas clerici sæpe interponunt, ne ob iustitiæ defectum clerici ad forum seculare trahantur, quod fieri omnino non debet.

SVMMARIVM.

1. Si laicus cum clerico litiget coram iudice ecclesiastico, proceditur secundum leges fori ecclesiastici.
2. Ob defectum iustitiæ iudicis secularis potest iudex ecclesiasticus cognoscere de causis pertinentibus ad forum seculare, non tamen vicissim defectum ecclesiastici iudicis potest supplere secularis.

No.